

Brüssel, 14.5.2013
COM(2013) 281 final

KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

1- ja 2-sendiste euromüntide emiteerimise jätkamisega seotud küsimused

{SWD(2013) 175 final}

KOMISJONI TEATIS EUROOPA PARLAMENDILE JA NÕUKOGULE

1- ja 2-sendiste euromüntide emiteerimise jätkamisega seotud küsimused

1. SISSEJUHATUS

Euro kasutuselevõtt 1999. aastal oli Euroopa integratsioonis oluline samm. Alates 1. jaanuarist 2002 on euro olnud kasutusel füüsilisel kujul pangatähtede ja müntidena. Praegu kasutab eurot oma vääringuna ligi 330 miljonit ELi kodanikku 17 ELi liikmesriigis. Europangatähtede ja -müntide nimiväärtused (1, 2, 5, 10, 20, 50 senti, 1 euro ja 2 eurot) on püsinud muutumatuna alates euro kasutuselevõtust.

Euromüntide emiteerivad liikmesriigid, kuid nõukogu pädevuses on nende müntide nimiväärtuste ja tehniliste näitajate ühtlustamine. Ringlusse lastavate euromüntide nimiväärtused ja tehnilised näitajad on kehtestatud nõukogu määrusega (EÜ) nr 975/98. Vastavalt nõukogu määrusele (EÜ) nr 974/98 kehtivad kõigis liikmesriikides, mille rahahühik on euro, seadusliku maksevahendina ainult nõukogu sätestatud nimiväärtustele ja tehnilistele tingimustele vastavad euros ja sendis vääringustatud mündid.

Euroopa Parlament ja nõukogu kutsusid 2012. aastal pädevaid institutsioone üles uurima eri nimiväärtusega euromüntide ja europangatähtede kasutamist lähtuvalt maksumuse ja avalikkuse poolt omaksvõtmise kriteeriumidest¹.

Euromüntide emiteerimist käsitleva määruse artiklis 2 *nõutakse*, et Euroopa Komisjon hindab „1- ja 2-sendiste müntide emiteerimise jätkamist”, (...) eelkõige kasutades selleks „kulude-tulude analüüsi, milles võetakse arvesse nimetatud müntide tootmise tegelikke kulusid võrreldes nende väärtuse ja neist tuleneva kasuga”.

Selle ülesande puhul tuleks arvesse võtta arutelu, mis käsitleb kahe väikseima nimiväärtusega euromündi kasulikkust alates nende kasutuselevõtust. Selle arutelu peamised teemad on 1- ja 2-sendiste euromüntide kõrged tootmis- ja käitlemiskulud võrreldes nende nimiväärtusega, nende müntide suur väljalangemine ringlusest (ringlusest väljalangemise määr)² ning nende kahe väikese nimiväärtusega müntide ostujõu vähenemine. Arutelu keskendub ka inflatsiooni ja tajutava inflatsiooni küsimusele, mille keskmes on üldsuse hirm, et müntide emiteerimise võimalik lõpetamine koos müntide kõrvaldamisega ringlusest võib põhjustada tarbijahindade tõusu.

Palutud hindamine toimus sidusrühmadega konsulteerimise ja olukorra ulatusliku läbivaatamise alusel³. Käesolevas teatises esitatakse neli peamist poliitikavalikut (alates praeguse olukorra säilitamisest kuni 1- ja 2-sendiste euromüntide ringlusest kõrvaldamiseni)

¹ Määruse (EL) nr 651/2012 (euromüntide emiteerimise kohta) põhjendus 7 (ELT L 201, 27.7.2012, lk 135).

² Ringlusest väljalangemise taset saab kirjeldada ringlusest väljalangemise määraga, mis võrdub üks miinus ringluses olevate müntide määr. Viimane näitaja saadakse, jagades keskpanka tagastatud müntide arvu ringlusse lastud müntide arvuga.

³ 2012. aasta augustis ja septembris konsulteeriti peamiste sidusrühmade rühmaga küsimustiku alusel, mis käsitles 1- ja 2-sendiste euromüntidega seoses kahte peamist stsenaariumi: emiteerimise jätkamine ning müntide võimalik ringlusest kõrvaldamine. Asjaomased sidusrühmad määrati kindlaks ja jagati kahte peamisse rühma: avaliku sektori peamised sidusrühmad ELi liikmesriikidest (st siseriiklikud ametiasutused, riikide rahapajad ja keskpangad) ja EKP ning erasektori peamised sidusrühmad Euroopa ühingutest ja äriühingutest (pankade ühendused, rahaveoga tegelevad äriühingud ning tarbijate ja jaekaubandusühingud).

ning keskendutakse nende peamistele aspektidele ning poolt- ja vastuargumentidele. Lisatud komisjoni talituste töödokument sisaldab täiendavaid üksikasju.

2. NELI VÕIMALIKKU STSENAARIUMIT 1- JA 2-SENDISTE EUROMÜNTIDE PUHUL

Põhimõtteliselt võiks 1- ja 2-sendiste euromüntide emiteerimine kas jätkuda nagu praegu või need mündid võiks ringlusest kõrvaldada. Need on kaks stsenaariumi (emiteerimise jätkamine ja ringlusest kõrvaldamine), mida tuleks analüüsida. Siiski saab küsimustiku vastuste ja läbivaatamise tulemuste alusel kindlaks määrata neli võimalikku stsenaariumi: emiteerimise jätkamine ja müntide ringlusest kõrvaldamine on kaks põhistsenaariumi, millel kummalgi oleks üks variatsioon.

Esimene põhistsenaarium on 1- ja 2-sendiste euromüntide emiteerimise jätkamine praeguste emissioonitingimuste alusel ilma õigus- või sisulise raamistiku muutmiseta („**praeguse olukorra säilitamine**”). Mündid jäävad seaduslikuks maksevahendiks ja neid vermitakse vastavalt praegustele tehnilistele näitajatele (nt metall, kaal ja suurus) ning tootmis- ja emiteerimisprotsesse ei muudeta⁴. Selle stsenaariumi variatsioon on müntide jätkuv emiteerimine madalamate kuludega, mis tuleneb eeldusest, et müntide emiteerimise kulusid saaks vähendada, muutes müntide materjali koostist või suurendades müntide tootmise tõhusust, või tehes mõlemat („**emiteerimine väiksemate kuludega**”).

Teise põhistsenaariumi eesmärk on kaotada käibelt 1- ja 2-sendised euromündid („**ringlusest kiire kõrvaldamise stsenaarium**”). Selle stsenaariumi kohaselt lõpetatakse kõnealuste nimiväärtusega müntide emiteerimine ning ringluses olevad mündid kõrvaldataks kindlaksmääratud lühikese ajavahemiku jooksul peamiselt jaemüüjate, kaupluste ja pankade abil. Siduvaid ümardamiseskirju kohaldataks alates kõrvaldamise ajavahemiku esimesest päevast ning kõrvaldamise lõpus ei oleks need mündid enam seaduslikud maksevahendid.

Ringlusest kiire kõrvaldamise stsenaariumi variatsioon on „**järkjärgulise kõrvaldamise stsenaarium**”, millega saavutatakse müntide ringlusest kõrvaldamine, kuid teisel viisil. Kuigi ka selle stsenaariumi kohaselt lõpetatakse müntide emiteerimine ja kohaldataks ümardamiseskirju, oleksid mündid jätkuvalt seaduslikud maksevahendid. 1- ja 2-sendiseid euromüntide saaks ikka kasutada, kuid ainult ümardatud lõppsumma tasumiseks. Kuna uusi münte ei emiteeritaks, siis eeldatavasti kaoks mündid järk-järgult ringlusest nende suure ringlusest väljalangemise määra tõttu ning seepärast, et need mündid ei ole mugava maksevahendina atraktiivsed.

3. KAKS STSENAARIUMI 1- JA 2-SENDISTE EUROMÜNTIDE EMITEERIMISE JÄTKAMISEKS

3.1. Stsenaarium, mille kohaselt jätkatakse müntide emiteerimist samadel tingimustel („praeguse olukorra säilitamine”)

Oma olemuselt on see stsenaarium võrdlusalus, mille alusel tuleks hinnata ülejäänud kolme stsenaariumi.

3.1.1. Üha suurenev emiteerimine ringlusest väljalangemise kõrge määra tõttu

Alates eurole üleminekust 2002. aastal on emiteeritud rohkem kui 46 miljardit 1- ja 2-sendist euromünti. Kümne aasta jooksul on sellise nimiväärtusega müntide arv suurenenud umbes 74 %. Praegu on peaaegu pooled ringlusesse lastavad euromündid 1- või 2-sendised

⁴ Vt määruse (EÜ) nr 975/98 (EÜT L 139, 11.5.1998, lk 6) artikkel 1, viimati muudetud nõukogu määrusega (EÜ) nr 423/1999.

euromündid. Kuigi emiteeritud 1- ja 2-sendiste euromüntide koguarv on väga suur, on nende müntide koguväärtus ainult umbes 714 miljonit eurot.

1- ja 2-sendiste euromüntide arvu märgatav suurenemine tuleneb peamiselt nende ringlusest väljalangemise kõrgest määrast, mis ulatub 25 %-st kuni peaaegu 100 %-ni.

Tarbijad sageli ei kasuta maksmisel 1- või 2-sendiseid euromünte, kuid saavad neid vahetusrahana tagasi jaemüüjatelt. Tundub, et münte peetakse mitteväärtuslikeks ning need pannakse sageli pigem kõrvale kui tagasi ringlusesse.

Kuigi inflatsioon on püsinud alates euro kasutuselevõtust väga madalana, on 1- ja 2-sendiste euromüntide ostujõud juba oluliselt nõrgenenud, vähenedes 1-sendiste euromüntide puhul keskmiselt 0,81 eurosendi tasemele.

3.1.2. Kahjumlik tegevus

Müntide emiteerimise üldkulused on raske hinnata, kuna see hõlmab tootmist, pakendamist, transporti, hoiustamist ning muid jaotamise ja ringlusega seotud kulusid pankadele ja jaemüüjatele.

Tootmiskulude puhul on vaja uurida kolme peamist komponenti: 1) toorikute (metallist toorikud, millele vermitakse münt) jaoks kasutatava tooraine kulud; 2) toorikute tootmiskulud; 3) müntide lõpptootmise kulud (st verimine). Üksikasjalikku teavet eespool loetletud eri kulukomponentide kohta ei ole lihtne saada, sest peamised tootmisprotsessis osalejad (st toorikute valmistajad ja rahapajad) käsitavad tavaliselt neid komponente turutundlikena ning seega ärisaladusena.

Seda arvestades on 1- ja 2-sendiste euromüntide tootmise ja emiteerimise kulud üldiselt kõrged. Enamik liikmesriike on silmitsi soetamiskuludega, mis ületavad kuni neli korda müntide enda nimiväärtuse, millega kaasneb negatiivne emiteerimistulu. Viie liikmesriigi esitatud näitajate kohaselt moodustas kõnealuste müntide kaalumata keskmine soetusmaksus asjaomaste riigikassade jaoks ligikaudu 150 % nende müntide nimiväärtusest, kusjuures kaalutud keskmine hind on peaaegu 300 % (kuna ühe suure liikmesriigi puhul olid kulud üsna suured).

Kuigi küsimustike vastused ei andnud järjepidevat üksikasjalikku teavet tootmise eri kulukomponentide kohta, saab tuletada siiski mõned esialgsed ja üldised näitajad.

- Münditoorikute kulud näivad moodustavat umbes 50–60 % müntide nimiväärtusest ning suhteline kulu on 2-sendise euromündi puhul üldiselt väiksem kui 1-sendise puhul. Need kõrged kulud tulenevad tooraine (metallid) ostust. Müntide sektoris on toimunud vertikaalne integratsioon, mille tulemusena on mõned rahapajad ja toorikute tootjad ühendanud jõud oma tulususe suurendamiseks ärivaldkonnas, mida iseloomustavad suured kogused ja väike kasumimarginaal toorikute tootmise protsessis.
- Esialgsetest järeldustest nähtub, et tooraine maksumus moodustab riigikassade jaoks ainult suhteliselt väikese osa valmistoote soetamise kogumaksumusest. Müntide tootmiskulude olulisi erinevusi ei saa seega seletada tooraine maksumuse või tooriku tootmisprotsessiga, kuid tuleks hoopis seostada müntide lõpptootmise protsessiga (st verimine), mida teostavad euroala riiklikud rahapajad.
- Vaja oleks täiendavat analüüsi, et uurida, kas kulude erinevus euroala riiklike rahapajade vahel tuleneb tööjõu- ja/või kapitalikulude erinevusest või kas see on seotud tootmisprotsessi võimalike erinevustega. Riiklike rahapajade vahelisi olulisi kuluerinevusi saab ehk ka seletada rahapajade monopolse seisundiga oma riigis.

Euroala tasandil osutaks emiteeritud müntide soetamishinna ja nimiväärtuse vaheline (kaalutud) suhe, et 1- ja 2-sendiste euromüntide emiteerimise kumuleeritud puhaskulu (või negatiivne emiteerimistulu) on 1,4 miljardit eurot.

3.1.3. Kasutajad on üldiselt rahul

Kodanikud üldiselt pooldavad emiteerimise jätkamist. Komisjoni teostatud Eurobaromeetri uuringu tulemustest nähtub, et kodanikud on üldiselt rahul müntide praeguste nimiväärtustega ning toetus 1- ja 2-sendistele euromüntidele on veidi väiksem.

Rahapajad toetavad kõnealuste müntide emiteerimise jätkamist juba seepärast, et vermimine moodustab olulise osa nende tegevusest. Samas pankade ühendused on erapooletul seisukohal. Tuleks märkida, et nii rahapajadel kui ka pankadel on võimalik kanda nende müntidega seotud kulud üle oma klientidele vastavalt soetamismaksumusena ja käitlemistasudena.

Müügiautomaatide sektorit 1- ja 2-sendised euromündid ei puuduta, sest müügiautomaatides neid nimiväärtusi ei kasutata. Jaemüüjate organisatsioonidel on vastakad seisukohad 1- ja 2-sendiste euromüntide kasulikkuse küsimuses, sest nende müntidega kaasnevad kõrgeid käitlemistasud (viitkümmet 1-sendist münti sisaldava rulli käitlemistasu võib mõnikord näiteks olla 40 senti), samas on need mündid olulised jaemüügitehingutes.

3.2. Stsenaarium, mille kohaselt emiteerimist jätkatakse, kuid väiksemate kuludega („emiteerimine väiksemate kuludega”)

Väiksemate kuludega emiteerimise stsenaarium on praeguse olukorra säilitamise stsenaariumi variatsioon. Selle kohaselt jätkatakse väikseimate nimiväärtustega müntide emiteerimist ning samal ajal otsitakse võimalusi vähendada emiteerimise praeguseid ülemäära kõrgeid kulusid. 1- ja 2-sendiste euromüntide soetamismaksumuse vähendamiseks on kaks võimalust, mis ei pruugi teineteist välistada: münti koostise muutmine ja/või münti tootmisprotsessi muutmine.

3.2.1. Münti koostise muutmine

Esimene meede oleks muuta müntide koostist ja optimeerida praeguseid lubatud tootmishälbeid või kasutada odavamalt metalli (nt roostevaba terast), jättes müntide suurused samaks. Seda saaks teha nõukogu määruse (EÜ) nr 975/98 muutmisega.

Vähemväärtusliku metalli kasutamisega võib mõnel juhul muutuda uute müntide värvus.

Kuigi seisukohad 1- ja 2-sendiste euromüntide võimalike alternatiivsete koostiste (roostevaba teras, alumiinium, tsink) ning võimaliku kulude vähendamise ulatuse puhul lahknevad, ollakse üksmeelel, et võimalus kulude kokkuhoiuks on olemas.

Siiski nagu eespool osutatud, moodustab tooraine maksumus ainult väikese osa lõpptoote kogumaksumusest. Kõnealuste müntide soetusmaksumuse ja nimiväärtuse erinevus, ning ka selle olulised erinevused euroala liikmesriikide lõikes, ei tulene mitte tooraine maksumusest, vaid pigem müntide tootmisprotsessist.

3.2.2. Tootmisprotsessi tõhususe suurendamine

Vaja on täiendavat analüüsi, et uurida, kas kulude erinevused euroala riiklike rahapajade vahel (näiteks üks rahapaja suudab toota ühesendiseid münte nende nimiväärtusest odavamalt ning teine müüb neid riigikassale nende nimiväärtusest neli korda kallimalt) on põhjustatud lõpliku münti tootmisprotsessiga seotud tööjõu- ja/või kapitalikulude erinevusest või on need põhjustatud tootmisprotsessi võimalikust ebatõhususest. Nende võimalike puudustega tegelemine oleks liikmesriikide kohustus.

Mõlema kirjeldatud meetme rakendamine 1- ja 2-sendiste euromüntide emiteerimise jätkamise korral võib anda olulist kokkuhoidu. Kui emiteerimise muid kulusid (nt tooraine käitlemisega seotud kulud) ei käsitataks ning ringlusest väljalangemise kõrge määra tõttu jätkuks ületootmine, saaks oluliselt vähendada negatiivset emiteerimistulu või selle isegi kõrvaldada.

4. KAKS STSENAARIUMI 1- JA 2-SENDISTE EUROMÜNTIDE RINGLUSEST KÕRVALDAMISEKS

4.1. Kõrvaldamine koos seadusliku maksevahendi staatuse kiire kaotamisega (“ringlusest kiire kõrvaldamise stsenaarium”)

Teine põhistenaarium on müntide ringlusest kõrvaldamine koos nende seadusliku maksevahendi staatuse kaotamisega.

Selle stsenaariumi kohaselt lõpetatakse 1- ja 2-sendiste euromüntide emiteerimine ning peaaegu koheselt kaotaksid mündid seadusliku maksevahendi staatuse. See eeldaks nõukogu määruse (EÜ) nr 975/98 muutmist. Vaja oleks tõenäoliselt kehtestada õiguslikult siduvad ümardamiseskirjad (ümardatakse 5 sendi täpsusega)⁵ ning mündid korjatakse ringlusest ära.

4.1.1. Majanduslik mõju: positiivne mõju emiteerimistulule, kuid avalikkuse hirm inflatsiooni ees

Kõrvaldamise stsenaariumi oluline majanduslik kaalutlus on sellest saadav võimalik kulude kokkuhoid. Kaoks ära nende väikeste müntide olulised tootmiskulud ning enamikus liikmesriikides kaoks müntide emiteerimisega seotud negatiivne emiteerimistulu. Ettevõtjad, eelkõige kauplused ja jaemüüjad ei peaks enam tegelema väikese nimiväärtusega müntide koormava ja kuluka käitlemisega,⁶ millega seotud kulud nad kannavad üle oma klientidele tasude või hinnakohanduste kaudu.

Sidusrühmad kalduvad arvama, et võrreldes kulude eeldatava kokkuhoiuga on müntide ringlusest kõrvaldamisega seotud ühekordsed kulud teisejärgulised. Riigi tuludele võib sel olla isegi positiivne mõju, arvestades eespool osutatud tootmiskulude võimalikku kadumist. Lisaks võib kahe väikseima nimiväärtusega müntide kaotamine mõnevõrra suurendada nõudlust 5-sendiste ja tõenäoliselt 10-sendiste euromüntide järele, millel on eeldatavasti positiivne mõju emiteerimistulule.

Teiselt poolt on avalikkuse peamine mure, et ringlusest kiire kõrvaldamise stsenaariumi tulemusena suureneks inflatsioon. Kardetakse, et 1- ja 2-sendiste euromüntide kaotamisega kaasneb hinnatõus hoolimata ümardamiseskirjade kohaldamisest. Lõppsummade või üksikute hindade ümardamine võib panna tarbijaid arvama, et tulevikus ümardatakse hindasid ülespoole või tõstetakse neid hoopis. See mure on põhjendatud eelkõige juhul, kui ümardatakse nende esemete hindu, mida ostetakse sageli ja mille eest tasutakse sularahas ning

⁵ 1- ja 2-sendiste euromüntide emiteerimise ja kasutamise raamistik Soomes ja Madalmaades erineb teistest euroala riikidest. Varsti pärast eurole üleminekut vähendas Soome 1- ja 2-sendiste euromüntide emiteerimist väga väikeste kogusteni. Madalmaad järgisid seda lähenemisviisi 2004. aasta septembris. Mõlemas riigis hoitakse ringluses olevate 1- ja 2-sendiste euromüntide tase madalana tulenevalt ümardamiseskirjadest. Soomes on lähima 5 täissendini ümardamise eeskirjad sätestatud seadusega sularahamakse kohta ning sarnaseid eeskirju rakendatakse Madalmaades alates 2004. aasta septembrist jaekaubandussektori ja tarbijaühenduste vahelise kokkuleppe alusel.

⁶ Mõlemad olid peamised ajendid, miks hiljuti kaotati väikseima nimiväärtusega mündid ära Rootsis 2010. aastal (50-öörine münt = umbes 5,5 eurosent) ning Kanadas 2013. aastal (1-sendine münt = umbes 0,7 eurosent).

mis seega võivad mõjutada inflatsiooniprognose. Käibelt kõrvaldamine ei mõjuta hindade stabiilsust eeldatavasti siiski märkimisväärselt mitmel põhjusel:

- esiteks on mitmed uuringud tõestanud, et mõju inflatsioonile, kui seda on, oleks väga piiratud. Näiteks uuringus, milles käsitleti Slovakkias 10- ja 20-helleriste müntide käibelt kõrvaldamise mõju inflatsioonile, jõeldati, et emiteerimise lõpetamisel ja sellega seotud ümardamiseeskirjadel oleks olnud piiratud mõju inflatsioonile – vähem kui 0,01 %;
- teiseks vahetu kogemus ümardamiseeskirjadega Soomes ja Madalmaades on näidanud, et mõju inflatsioonile oli minimaalne või olematu;
- kolmandaks kohaldataks ümardamiseeskirju ainult lõpptehingule ning mitte üksikutele hindadele, mis seega piirab võimalikku mõju.

Kuigi sellisel kõrvaldamisel ei ole eeldatavasti märgatavat mõju inflatsioonile, näitab siiski kogemus euro sularahale üleminekuga, et see võib aidata kaasa tajutava inflatsiooni (tajutakse hinnatõusu, kuid seda ei kinnita THHI andmed) moonutamisele ning seega tekitada mõnes kodanikus rahulolematust. Mitu sidusrühma rõhutasid konsulteerimise käigus, et kodanikud on hetkel väga tundlikud kavade ja algatuste suhtes, mida võib tajuda mõjutavat nende rahalist olukorda, eelkõige üldise keerulise majanduskeskkonna tõttu. Seega peaks sellise stsenaariumi rakendamise korral sellega kaasnema ulatuslik kampaania, millega teavitatakse üldsust müntide kõrvaldamise ja kohaldatavate ümardamiseeskirjade üksikasjadest.

4.1.2. Kodanike ja liikmesriikide seisukoht väikese nimiväärtusega müntide kõrvaldamise kohta

Komisjoni teostatud Eurobaromeetri uuringust nähtus, et kodanikud näivad üldiselt olevat rahul euromüntide nimiväärtustega. Need vähesed, kes ei ole rahul müntide praeguse nimiväärtuste süsteemiga, avaldavad üldiselt soovi, et 1- ja 2-sendised euromündid kõrvaldataks.

Kui ametliku konsulteerimise käigus küsiti, kas eelistatakse emiteerimise jätkamist või 1- ja 2-sendiste euromüntide kõrvaldamist, siis enamik liikmesriike ei vastanud selle küsimusele ja vähesed eelistasid kõrvaldamist. Selle osalise tulemuse alusel ei saa teha lõplikke jõeldusi.

4.2. Kõrvaldamine üleminekuajaperioodi jooksul

Järgjärgulise kõrvaldamise stsenaariumil oleks kõrvaldamisega sama mõju, kuid see saavutatakse liikmesriikide ühise otsusega 1- ja 2-sendiste euromüntide emiteerimise lõpetamise kohta ning ümardamiseeskirjade kohaldamisega. Mündid jääksid ringluses seadusliku maksevahendina, kuid kaoksid järk-järgult suure ringlusest väljalangemise määra ning uute emiteerimiste puudumise koostulemusena. Mündid kaotaksid seadusliku maksevahendi staatuse siis, kui neid on ringlusesse jäänud väga vähe.

4.2.1. Vaja oleks ümardamiseeskirju

1- ja 2-sendiste euromüntide suureneva puudujäägi kompenseerimiseks oleks tõenäoliselt vaja kehtestada ümardamiseeskirjad, samal ajal ei takistataks nende müntide kasutamist (neid münte saaks siiski kasutada koos, et tasuda viie sendi täpsusega ümardatud summat, nagu Soomes ja Madalmaades). Vaja oleks teavituskampaaniat, et selgitada nii müntide järkjärgulist kõrvaldamist kui ka ümardamiseeskirju.

4.2.2. Mõne aasta jooksul võib ringluses olevate müntide kogus jääda väga väikeseks

Selle meetme konkreetset ajakava ei saa täpselt prognoosida, kuna puuduvad empiirilised andmed järkjärgulise kõrvaldamise stsenaariumide kohta liikmesriikidest või muudest riikidest.

Allolev arvutus simuleerib järkjärgulise kõrvaldamise mõju, võttes arvesse keskmist ringlusest väljalangemise määra (ligikaudu 60 %), eeldades, et see püsib aja jooksul muutumatuna. Enamik münte kaoks ringlusest 4–5 aasta jooksul. Ringluses olevate müntide arv muutuks väga väikeseks umbes 2020. aastal, mil saaks teha otsuse nende seadusliku maksevahendi staatuse tühistamiseks.

1-sendised mündid							2-sendised mündid						
Aastane väljalangemise määr 60 %							Aastane väljalangemise määr 60 %						
2013	2015	2017	2019	2021	2023	2025	2013	2015	2017	2019	2021	2023	2025
26,260	4,202	672	108	17	3	0	20,606	3,297	528	84	14	2	0

Kuigi müntide ringlus väheneks selle stsenaariumi kohaselt ruttu, peaksid pangad, kauplused ja muud jaemüüjad jätkuvalt kandma kulusid seoses järelejäänud müntide käitlemisega. Siiski ei oleks vaja münte ringlusest aktiivselt kokku korjata.

5. JÄRELDUSED

Sidusrühmadega konsulteerimise ja esitatud analüüsi põhjal saab teha mitu peamist järeldust 1- ja 2-sendiste euromüntide emiteerimise jätkamise kohta.

- 1- ja 2-sendiste euromüntide tootmine on euroala jaoks selgelt märkimisväärset kahjumit tootev tegevus. Kõiki nelja stsenaariumi nende probleemide lahendamiseks saaks kohaldada 1- ja 2-sendiste euromüntide suhtes võrdset. Analüüsis ei osutanud midagi sellele, et stsenaariume tuleks kohaldada üksnes ühe nimiväärtuse (st 1- või 2-sendise mündi) suhtes.
- Üldsuse suhtumine 1- ja 2-sendiste euromüntide suhtes on vastuoluline. Paistab, et ollakse kiindunud neisse väikese nimiväärtusega müntidesse ning kardetakse, et nende kadumisega võib kaasneda inflatsioon. Samal ajal käsitletakse neid mitteväärtuslikena ega panda neid maksekanalite kaudu tagasi ringlusse. Sellest tulenev ringlusest väljalangemise kõrge määr koos psühholoogiliste hindade kasutamisega põhjustab üha suurenevat nõudlust uute väikeste müntide emiteerimise järele.
- 1- ja 2-sendiste euromüntide emiteerimise kasumlikkus oleks argument emiteerimise lõpetamise poolt. Sellest olenemata on vaja kulukomponentide puhul arvesse võtta muid kaalutlusi, eelkõige üldsuse negatiivset reaktsiooni, mille võivad põhjustada ümardamiseskirjad. Samuti tuleks arvesse võtta eelkõige praegust majandussurutise väljavaadet.
- Eespool kirjeldatud nelja stsenaariumi alusel on vaja korraldada sidusrühmade vahel arutelusid. Kui tekib selge eelistus, esitab komisjon vajalikud seadusandlikud ettepanekud.